

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS;
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis, vigesimo-seculo
mensis Novembris, Anno M. DCC. XLII.*

M. THEODORO BARON, Doctore Medico, Præside.

De humor Perspiratorius sit excrementitius?

I.

INGENS tritus potentia ad sensum deterendum vel solidissima corpora. Hujus vim nec effugiunt Marmor, nec Adamas, nec Metalla durissima. Solis humani artificii organa datum est per haud interruptam octoginta, quin & centum quandoque annorum seriem perpetui motu agitari, lubrica frictione supra se invicem volvi, illisâ sui substantiâ. Quo sæpius repetito eduntur tandem atque corrumpunt entia inaninata, eodem motu vitam & sanitatem retinent animantium Machinæ. Has verè dixeris totidem canalium ac vasculorum nullo intellectu numerandorum cumulos, nec temerè aut forè coacervatos, sed arte prorsus singulari ordinatos. Tot tubulorum indelescenter oscillantium tenuitatem si perpenderit, vix erit admirationi modus, què delicata adeo instrumenta ita diù absque ullo sui detrimento oscillare valeant, qui tenerimis hujusmodi elementis constantes membranae, cartilaginee, viscera continuo affricu non absumantur. Hoc avertit incommodum ros ille subtilissimus quo madent singulae corporis partes, quique jugiter ex earundem superficie per innumera arteriarum lymphaticarum oscula vaporum specie exhalans, ubiqueque diffunditur molliem ibi ac flexibiliter partibus quas perfundit conciliat, iisdemque interpositus attrituum vim frangit obtunditque. Tales halitus vaporosi vel ipsis sensibus manifestantur cum spirantia animalium viventium extra consulimus. His tora humefcit Plevra, Mediastinum irroratur, Dura Piaque M. ninges stillant, depluit Peritoneum; his ventriculorum cerebri parietes perpetuò mollescent, his anfractuum nobilissimi hujus visceris attritus præcaverit, his instar nubeculae opplentur interiores narium cavernulae; his uteri, vaginae, faciei urinarii, fellis vesiculae latera nunquam non sudant; his concava Pericardii, Cordisque exterior superficies ab adhesionem mutuâ arcetur; his densissimè fumant intestinorum & ventriculi interiora; his vesicularum pulmonalium cava immane quantum lateant. Hæc demum effluvia ubi non adsint in corpore vix definias, cum ipsamet ossa interno pariter & externo suo Periodo eadem continuò emittant. Quanta sit perennis illius & universalis subsidii ad lubricanda organa necessitas, fidem faciunt huic exsiccatò supervenientes variorum partium morbofæ conglutinationes. Idem arguit molesta narium pulmonumque ab inspirato calidiori aere exsiccatio. Inde colligas quamnam corporis cortici imminerent pericula, nisi benigno halitu, eoque in momenta renovato copiosè perfunderetur. Brevi profectò suum inde periret corio decus, nitor suus, suaque levitas; brevi vela solâ ambiente Atmosphærà exaresceret cutis, nec rerum ambientium contactum assiduum intacta sustineret. Papillæ nervæ quibus à capite ad calcem per totum sui textum frequentissimis adornatur, debitam citò exuerent molliem, nec jam, fidi velut exploratores, externorum objectorum impressiones ad mentem usque deferrent, quid quò includitur ergastulo ab ipsis aut incommodi timendum, aut sperandum utilitatis salutariter communiretur. Sapienter ergo fuit à naturâ institutum, ut immensa feret in universo corporis habitu vaporis tenuissimi secretio. Hæc Perspirationis nomine à Medicis insignita cuticulae flexibilitatem fovet, ipsamque ad omnes artuum motus habilem reddit & obsequiosam, in primis autem nervos penicillos organum tactus consuetus ab exsiccatione defendit. Nullæ enim partes abundantius perspirare deprehenduntur quam quæ exquisitis sentiunt. Hi sunt usus humoris perspiratorii. Alios frustra quæras. Commentum est illius excretionis ope sanguinem repurgari. Perperam inter excrementa numeraveris insensilia cutis effluvia. Humor ille non est excrementitius, qui ita parùm corpori inimicus constat particulis, ut constanti naturæ lege in sanguinis alveum plucimus refundatur.

I. I.

QUICQUID in corpore humano per vasa tum sanguinea, tum lymphatica circumfluit, perque ductus rectorios, vel excretorios deferitur, aut in propria cava liquidi formâ colligitur, id omne generali humoris acceptione comprehenditur. Humor omnium princeps sanguis. Ab ipso vel è ex fonte e recri desuunt. Ut ut enim homogenitatem specie retineat, multis

A

illisque diversissimis reipsa constat elementis. Terrex, salinæ, oleosæ partes certâ necdum mortalibus notâ proportionem invicem commixtæ, magnâque liquoris aquei copîa quæ ipsis vehicule est innatantes, sanguinem constituunt. Tot à se discrepantia crueris principia, quod naturâ respuerunt connubium, illud alternæ cordis & arteriarum contractionis opem jungunt vicissim. At quâ ratione à penetralibus ad ambitum corporis sensum progrediendo, systaltica semittit vaporum virtus, hac eadem constituentium purpurei laticis partium nexus solvitur, immutaturve. Hinc variorum humorum in variis Colis genesis, quam expurgandi sanguinis ergo fuisse institutam frustrâ asserueris. Quid esset consilii tot artes impuro liquori gignendo impendisse, cui dein à suis crassamentis exonerando tot vasa, tot viscera, tot glandulas tam exquisitâ elaboratas industriâ condidisse necesse fuit? Altiùs longè prudens lapit natura. Quippe in anfractuossâ ventriculî & intestinorum officinâ succum ex alimentis elicit tot divitem liquoribus, quot sibi in usus futuros necessarios esse prospicit. Succus ille Chylus est à focibus summo studio mundatus, pneumatico pulmonum organo, nec non repetitis arteriarum ictibus in sanguinem assimilandus, dum artiori nexu hac arte uniantur integrantes illius particule. Sanguis itaque quid sit sciscitaris? Compositus humor est ex bilis, urinæ, seminis, succorum Pancreatici, Gastrici, salivæ, spirituum animalium, humorum perspiratoriorum, lacrymarum, aurium, ceruminis, narium muci, pinguedinis, &c. omnium confusè simul permistorum miscelâ exurgens. Valeat sterilis illa humorum in alibiles & excrementitios facta à veteribus distinctio. Equidem cum lymphâ exceptâ nullus in corpore alibilis humor reperiri queat, jam ergo ceteri omnes veluti sanguinis repurgamenta habendi essent? Ecquid autem in tot humores semel re-solutus sanguis, iterato eorundem apparatu per ingesta instrui in dies singulos indigeret? Ecquid probè semel defæcatus liquor quotidie ex industriâ conspurcaretur? Abiit ut mentem nostram gravi adeo errore occæcari sinamus. Quasi verò sua quibusvis humoribus assignata non esset utilitas, quasi verò solvendis alimentis destinata non esset salivæ gastricæque liquor, iisdem ulterius impregnandis bilis ac succus pancreaticus, ferendis ubicunque sensû & motu spirituum animales, propagandæ speciei seminalis aura, cornex oculorum tunica abluendæ humor lacrymalis, expediendæ articulorum motui Synovia, conciliandæ organis flexibilitas i humores perspiratorii. Sic est, eo tantum sine sanguis generatur, ut omnes ex ipso depreciantur humores, non ut iisdem rejectis purior fiat. Imò, urinam fortè si exceperis, cæterorum humorum prudens adeo dispensatrix est natura, ut quicquid ipsorum suo munere adimpleto remanet, summâ quâ avidè recolligat, pares in usus asservandam. Enimverò est carunculâ lacrymalis depressa in oculi superficie liquor limpidissimus, per puncta lacrymalia in nares deferretur, inde supra velum palati delabendo salivæ permiscendus; salivæ, bilis, succus pancreaticus chylum pro parte non minimâ constituunt, cum eoque simul sanguini à quo secesserant denuò immiscantur, semen in vasa sanguinea rursûm ingredi quæ negaverit? Nunc itaque patet quàm parvus sit humorum excrementitiorum numerus. Hoc saltem evidens sit, ex illorum classe expurgandos esse, quosque œconomix animalis adeo utiles censet natura, ut ad communem humorum consuetum illos revocare sedulò intendat.

I I I.

CUTIS quâ corticis instar ad sui formam compositi universum obducitur corpus, foraminibus ubique pertusa est numerosissimis. Horum pleraque oscula sunt arteriolarum lymphaticarum in quas desinunt tandem arteriæ sanguiferæ quibus reticuli in modum dispositi implacatissimus fibrarum cutanearum plexus contextitur. Internam vascularum pulmonalium superficiei innumera pariter perforant arteriolarum emissaria. Tot meatus in parentem ætæ adaptati appellentibus ab intra tenuissimis liquoribus viam pandunt foras. Porrentum est quam immensa inde effluat liquorum copia. Omnium quæ sensibili formâ à corpore excernuntur pondus si colligas, longè minus illud excretis per insensilem transpirationem humoribus pendere poteris. Rem extra dubium posuit vir indefessè experientix Sanctorius. Ille observationibus per triginta solidos annos continuatis hæ assumptorum in halitus sensum fugientes resolvî demonstravit. Tanti viri vestigia sectati sunt Cl. Anglus Keill, huiusque scholæ quondam decus ill. Dodart. Uterque excretorum sensibilibus summam infra evacuationis insensibilis pondus subsistere ulterius confirmavit. Particulis tamen suis in regionibus corpora perspire decerunt, quam in ære italo, in quo sua Sanctorius instituit experimenta. Duplex iure distingui potest effluviarum insensibilium species, pulmonalis altera, altera cuticularis. Hæc parior, illa copiosior. Discriminis ratio, dispar habitus corporis universi, totalisque vascularum pulmonis omnium superficiei amplitudo. Hæc illam decies superat, numero igitur meatuum decies majori pervia est. Utraque perspiratio pro varietate loci, temperamenti, tempestatis, animi affectuum, pro ingestorum indole vel copîa, exercitiorum genere, modò maxima est, modò minima. In plagis calidioribus abundè perspirant corpora, in frigidis parùm, parùm in humidis, in siccis multum. Parior est in mulieribus perspirabilis exhalatio, copiosior in viris. In ætate procrevis parvissima, in infantibus pauca, in juventute omnium maxima; Autumno decrevit, Hyeme nulla ferè est, reviviscit Vere, Æstate plurimum invalescit, statim à pascu minima, clapsis ab assumpto cibo quinque horis admodum viget, in dormientibus augefcit, minuitur in vigilantibus, moderato exercitio intenditur, quiete fit remissior, irâ fovetur & læritiâ, tristitiâ & metu retardatur. Hinc patet vix duobus momentis sibi esse æqualem transpirationis insensibilis quantitatem. Illa adhuc pulmonis inter & cutis vapores differentia occurrit, quod ex singulis pulmonalium vascularum punctis æqualiter expiret humor, ex cute non item. Partes aliæ uberiùs exhalant, segnidusaliæ. Numerosiores in vultu offendit exirus expirandus humor, nullibi reperit frequentiores quam in volis manuum & internâ extremorum digitorum facie. Ea fuit præco-

rum Medicorum, hodieque etiam est Neoteritorum plerorumque sententia, naturam tot vias halitibus perspiratorii hoc consilio paravisse, ut superfluis à nutritione humor aut eidem inhabilis, tanquam noxius foras ejiceretur, simulque secum abrasa à solidis ramenta extrà corpus auferret. Mirum quam fortiter mentes detinuerit hic error. At remotis præjudiciis rem perpendas. Nonquid alia esse halituum corpus undequaque perfundentium, ac vaporis partem quamlibet internam lambentis destinatio? Sed nodum omnino solvit humoris perspiratorii ad sanguinem regressus. Ita parùm enim corpori inimicis constat particulis vapor ille, ut constanti naturæ lege in sanguinis alveum plurimus refundatur.

I V.

COMMUNE totius corporis involucrum non excrementibus modo, sed & bibulis seu absorbentibus potis abunde perforatum est. Totidem dices siphoncolorum ora foris intus patentia, combibendis liquoribus externè ambientibus providè aptata. Horum existentiam ratio suadet. Seu enim absconditiore viscerum recessus scrutaveris, seu ad extimam ulque corporis superficiem mille complicatis modis canaliculos sedulo profecturus fueris, ita ubique disposita ostendes vasa, ut quælibet arteria comitem habeat adjacentem venam. Nullibi ab hac lege discedentem videas naturam. Illam, usque sibi constans, servat in ossibus, in membranis, in cartilaginibus, servat in minimis non secus ac in majoribus vasorum ramificationibus. Quidni igitur & in externo corporis habitu hiarent venulæ, quemadmodum ibi adaptatas invenit arteriolas cutaneas sagax Ruychii industria? Conjecturam firmat Analogia. Immenso foret esse quam undequaque sudant liquidi copiam partes internæ; huic nullus ab exteriora exitus. Nec tamen inde corporis inundantur penetralia. In promptu causa est. Infinitis numero porulis pervia est viscerum omnium superficies, quorum ope depositus ab arteriis humor exigitur, ad venas majores deferendus. Quidni igitur suis quoque resorbentibus venulis instrueretur cutis? Omnem prorsus asserto fidem conciliat experientia. Illucum ope sanguini intromittitur certus ille contagi venerei expugnator Hydrargirus; suffumigiorum arte intimum penetrant corpus Cinnabaris candentibus prunis injectæ vapores. Applicata cuti ex Candaridibus vesicatoria, acutissimas quæ turgent particulas ad remotissimos corporis angulos insinuant. Sinistrum pectoris latus liquore quolibet spirituoso perfricueris, paulò post admissis intra canales principis tenuissimis plurimùmque mole parvè potentibus, cor validius moveret & citius, altius assurgit pulsus. Unguentis aromaticis illinas præcordia, inunctioni superveniunt odorati ructus. Decoctis aromaticis partes fove paralyticas, eisdem Theriacis immerge, isdem-ve super Theralem ex alto effundas aquam, hac arte sensim laborantis membri vasculis introducitur liquor beneficus, hac arte amissus aliquando restituitur motus sensus-ve. Balneo tepido immittas corpus, urinam inde abundantius reddes, non quidem ob imminutam à ponderante aquâ perspirationem, quam & secerni & externi copiosius in ipsomet balneo cernissimum est, sed ob raptas intus partes aquosas, Calentis adhuc à cæde bovis gutturi infersas resolutos artus, amicus illos undique pervadat vapor & recreabit. Sævè dolenti ex Cephalalgia calvarie admoveas ex oxycrata Epichemata, sæpiùs inde remittit dolor. Sua singulis vegetabilibus circumfunditur æmolphæra; halitus sunt ab eis continuò effluentes, his te exponas vaporibus. Tuum certe subitum corpus, ut si Juglandis fuerint alvum sistunt, si Papaveris somnum inducunt, si Taxi lethum in ejus umbrâ dormientes inferunt. Cellam vinariam inassuetus quis vindemiarum tempore ingrediatur, circumfusus spirituosus vini halitibus, non secus ac hausto turpiter mero, citò inebriatur abstemius. Jam vero quis ex tot simul conspirantibus argumentis demonstrari non intelligit cutem venulis absorbentibus, totidem veluti aspirantibus antriis esse instructissimam? Quæ cum ita sint, facile-que adèo ambientis cuilibet liquori ad interiora corporis pateant aditus, nulla causa est cur communi legi subripiatur humor perspiratorius. Quid mullitas? Nùm illius obstat crassities? Tam tenuis est ut visua acutiorem fallat, tam tenuis est ut non sit magis interna corporis cava humectans vapor, qui tamen intus resorbetur. Nùm obstat angustior pororum cutis hiatus? Sunt adhuc angustiora emissariorum arteriorum oscula è quibus halitus ille emanat. Nùm obstat summa vaporis ejusdem ad avolandum habitas? Hunc à cute expirantem continuò versus cutem repellunt vestimenta quibus occurrit. Nùm obstat impellentis potentie defectus? Siphonculi cutis venosi capillaria sunt vascula contiguos sibi liquores sponte ebibentia; sed & præsto sunt semper ambientium vestium iteratè supra corium frictions. Illarum ministerio indefinenter intra venulas urgetur vapor cutaneus. Omnia hæc incredulus audis? Arfacta non respuēs. Sanus homo cum egrotante variolis laborante communi lecto decumbens, variolis corripitur. Dum enim ex utroque perspirantes halitus unà permiscuntur, communicant & unà secum quâ singuli gaudent indolem, quam posthac per cutis venulas absorbentibus suo quisque corpori insinuant. Nonne hinc certò intelligitur humoris perspiratorii ad sanguinem regressus? En adhuc alterum tanti paradoxo argumentum. Corpora phthisi absumpta, aut senio exsiccata rescire animus est? Eodem cum ipse cubili dormiant pleni & eufarci habitus juvenes. Manantia ex his effluvia arietas partes pervoluunt, emolliunt, succisque appellentibus de novo explicabiles redeunt. Sic certius quam Medæc artibus, quibusdam senibus datum fuit juvenescere, sic consecas tæde virgines, factis tandem nuptiis pingues fieri & obesas quotidie observatur. Forsan ex his omnibus argui tantum existimas esse viorem insensibili ab uno corpore in aliud introitum, non ab uno in idem? Ad nonne concumbentium vapores perspiratorii ita mutuò commiscuntur simul, ut indifferiminatim ab utroque sugi necessum sit? Nequicquam reponis transmittendis hujusmodi halitibus modò sanis, morbois modò plusquam satis idoneam esse pulmonum viam. Hoc enim ipso, exhalantem è pulmonibus vaporem intus resorberi concedis. Quidni igitur & idem in cute contingeret? Esto propagandis variolis sufficiat illarum misuare inquinati actis.

4
 inspiratio. Certè impingundis corporibus impar est omnino aeris in eodem conclavi communis usura; impar & communicandis cutaneis affectibus, qui aliunde per mutam contractionem, sed communi imprimis concubitu facillimè adeò contrahuntur.

VLUD quibuscumque canalibus in animali corpore proprium est, ut nisi à liquore quodam distendantur illorum parietes brevi supra se invicem confidant, nullo contenti prius eam reliquæ vestigio. Non alià de causâ sensum obliterantur vasa umbilicalia. Eandem itaque forem libenter venulæ cutis absorbentes, nisi expiratum continuò ab arteriis humoribus, continuò inspirarent. At esto nullus, ad sanguinem redeat insensibilis transpiratione semel eiectionis vapor; ergo tot intus adaperis meatibus incalium erit fenestrata cutis? Hic tandem respiciamus: naturamque tot vias in vanum dispositissimè absurdum ultrò fateris. Nunc quanta secum ferat commoda, interiora corporis repetens humor perspiratorius, accipe. Summa aquei laticis ad diluendum sanguinem non utilitas modò, sed & necessitas, illo favente, sua stat humoribus ad fluendum habilitas, eodem deficiente, minimos vasorum mæandros, aut difficilè, aut omnino non superant humores. Nusquam tali adminiculo magis indigens, quam ubi ad extrema arteriarum capillamenta perducti, ventriculorum dextrum per venas repetere moliantur. Quàm igitur arte, omni fere humido pertranspirationem spoliatus, corporis integumentum alienens sanguis ad præcordia iterum appelleret? Haud quaquàm profectò remotissimam à se cordis antiam rursus attingeret. At spissiore hunc, lenemque & hærentem præ viscositate, fluidum reddidit, diluitque iterum, per meatus cutis venosus exorptus humor perspiratorius. Alteram rei tam aperte probationem postulas? En adest. Venularum in cute hiantium ostiola, aut à sordibus, aut aliâ quavis ratione occultantur, tunc sanguini non restitutus, quas per transpirationem perdidit aqueis particulis, silitur ille in venulis capillaribus, ubi citius progredi impos, ibique commorandò cutem mille fœdæ dehonestamentis. His curandis intentus, venam secas, iusculum exhibes amaricantia, bolos sanguinem attenuantes prescribis, purgantibus alvum sollicitas, temperantem dietam impras, omnis generis Cosmetica bene credulus inungis? Frustra est. Affectam partem balneo committas, elutis ita sordibus porulos cutis venosus obstruantibus, sua reditu ad sanguinem humori perspiratorio reseratur via, suum hærenti in venas cutaneas sanguini redditur vehiculum; pristinumque diu nequicquàm questum recuperat decorem cutis. Inde vides quanto sit ubi refusus in sanguinem vapor cutaneus. Quid itaque injurioso excrementi nomine infamaretur? En inquit principis œconomiz animalis proflus adversus constanti halitus perspiratorius, argumento sunt morbi ex cohibita hujusmodi excretionis pullulantes. Nugæ. Bilis enim, quin & ipse pretiosus Testium liquor, nisi foras oportune expellantur gravissimas quoque corpori noxas inferunt. Nec ideo tamen prudens quis tam necessarios humores inter excrementa reposuerit. Instas ulterius, posito quod per absorbentes cutis venulas exhauriatur humor perspiratorius, nullum jam pondus corpori detraherent insensibilis cutis effluvia. Contrarium tamen demonstrant Sanctiorum experimenta. Errori proximus es, cave ne tibi incauto fucum facias. Multò magis per insensibiles vias excerni de corpore quam per alvum & vesicam certissimum est. Incertum an multò magis adhuc excrematur, quam Sanctiorianis constat experimentis. Non æstimanda excreti cujuslibet humoris quantitas, ex ejusdem perditici copiam. Male quis id tantum salivæ per ductus salivales dimitti existimaret, quod effluendo rejicitur; male id tantum bilis deponi in intestina, quod fœcibus inficiendis sufficit. Eadem est ratio humoris perspiratorii, longè plus ejusdem fundunt supra cutem emissaria arteriola quam de corpore avolat. Per Statica experimenta innoscit solummodò quanta effluviolum insensibilium facta sit jactura, haud quaquàm vero quanta coramdeni fuerit secretio. Præterea maximum corpori pondus decedere per pulmonalem imprimis transpirationem, arguit cutem inter & pulmones instituenda comparatio. Ingens, cutis respectu, vesicularum pulmonis collectivè sumpta superficies, nulla ferè est, cutis respectu, pulmonis à corde distantia; maxima pertransseuntis pulmones sanguinis tàm copia, tàm velocitas, utraque in corporis habitu longè minor est proindeque minor etiam humoris perspiratorii in cute secretio. Hinc planum sit resorberi intus posse halitus cutis vaporosos, quamquam corporis pondus per insensibiles evacuationes multum aliunde decreseat. Idcirco cum constanti naturæ lege plurimum in sanguinem refundatur humor perspiratorius, immeritò sanè particulis corpori aut insensibilibus hunc constati allereatur; rata sit itaque & inconcussa sequens conclusio.

Ex quo humor Perspiratorius non est excrementitius.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus Florentius Bellot,	M. Henricus - Franciscus	M. Joannes-Damianus Chevalier,
Scholarum Professor designatus,	Bourdalin.	Regis Consiliarius Medicus ordinarius in Insula Sancti Dominici.

M. Joannes de Dieff.	M. Antonius - Joannes Daval.	M. Claudius Brunel.
M. Josephus de Jusieu.	M. Robertus-Hubertus Liogier.	M. Ludovicus de Santaul.

Proponebat Parisiis FRANCISCUS - NICOLAUS GAUTIER DU ROCHER, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1742.

a sexta ad meridiem.